

te predloge vneli veliki boji, toda zadnje dogodbe na polju mejnarodne politike, zlasti zaplembe nemških ladij od strani Angleške so močno vplivale na javno mnenje. To je sedaj iz večine močno zavzeto za to, da se poloti Nemčija svetovne politike v velikem slogu, in ker je v to krepka mornarica neizogibna potrebna, je prav verjetno, da dobi vlada sedaj večino za svoje predloge.

Rusija. — Velikonočne praznike sta ruski car in carinja sprovela v Moskvi. Običajno je, da se zgodi to samo vsled izrednih nagibov. Kadar gre car v Moskvo, tedaj pazi politični svet z veliko napetostjo na vsak njegov korak in na vsako njegovo besedo, češ, kadar stori ruska politika velike in važne sklepe, se to vedno zgodi v Moskvi. Dunajski politični krogi menijo, da je šel car samo zategadelj v Moskvo, da spravi carinjo v ožjo zvezo z ruskim ljudstvom, ker je sedaj neki prav malo popularna; čuje se pa tudi mnenje, da se car v Moskvi odloči v drugih stvareh. Nekaterniki pa menijo, da pade tam odločilna beseda o balkanskih zadevah, drugi pa sanjarijo o intervenciji Rusije v prid Burom.

Kriza v Španiji — V madridskih političnih krogih se govori, da je delna ministrska kriza neizogibna. Sprememba pa ne bode taka, da bi se spremenila vladna politika, kajti zatrjuje se, da ostanejo še na krmilu ministrski predsednik, vojni minister, finančni ter notranji minister.

Vojna v južni Afriki. — Položaj na bojišču je še precej nespremenjen. Buri so se od raznih strani približali Robertsovi armadi, a tako da le ta v prostem gibanju ni ovirana. Pisari se pač, da so Angleži od vseh strani obkoljeni, a to nima nič podlage, zakaj obkoljena je kaka armada šele tedaj, kadar se ne more več svobodno premikati. Zdaj oblegajo Buri mestce Wepener. To je v resnici obkoljeno in popolnoma izolirano, toda vzlic temu, da je Buri že dlje časa poskušajo zavzeti, se jim to ni posrečilo in morda pride obleganim Angležem prej pomoč, predno bodo prisiljeni kapitulirati. Tudi Mafeking se še ni udal, dasi ga Buri že toliko mesecev oblegajo. Zdaj se mudi v Hagu na Holandskem deputacija obeh burskih vlad, ki ima nalogo, pridobiti evropske velesile za intervencijo v prid miru. Burski republikani ne zahčevata družega, kakor da se jima zjamči neodvisnost, a vzlic temu je malo nade; da se kaj doseže. Iz Berolina se je celo deputaciji naravnost naznanilo, naj ne hodi tja, ker Nemčija za svoje krvne brate ne mara ničesar storiti.

Obrtnija.

Naši zemeljski zakladi.

(Z Vač pri Litiji).

Od dne do dne peša kmetijstvo naše okolice in to vsled pomanjkanja delavskih moči. V trumah zapuščajo mladeniči dom in svoje roditelje ter se preseljujejo največ v Vestfalsko na Prusko, deloma pa še dalje v Severno Ameriko po boljšem zaslužku. Gospodar kmet pa peša doma pod bremenom naloženimi; za vzdrževanje svojih poljedelskih potreb, za davek in za obresti. Vedno bolj pogreza se v dolgove. Obupan, da bi mu bilo kdaj pričakovati boljšega življenja, odpravi se še on v tuje kraje za zaslužkom, da bi se rešil dolgov. Doma zapusti ženo z nepreskrbljeno deco. Posest bi dal v najem, ko bi bilo komu mogoče, opustošeno ostane in rase po dobrih njivah le seno, kar je zapuščeni ženi najložje seno spravljati in prodajati. Na stotine mladenčev je iz okolice zapustilo

svoj rojstni dom, istotako tudi mnogo poljedelcev, katere bi bilo mogoče imenoma naštet.

Onega, kateremu je znan okoliš, mora vse to užalostiti, in ako bo šlo tako naprej, kako žalostna bo prihodnost.

Vse to bi se pač lahko premenilo in odpomoglo. A kdo naj bi k temu pomagal? Pisec tega ne morem, le odločil sem se podati nekaj navodil v pomoč, onim faktorjem, kateri bi lahko mogoče prišli na pomoč.

V Kanderški dolini, to je v holmcu Log, vidiš odprtino, ako se pelješ iz Vač proti Zagorju. Tam je Viderski kovač našel premog, rečeno najboljše vrste premog, katerega je rabil v svoji kovačiji. Ta okoliš je pod gospodarstvom premogokopa družbe, katera ima premogokope Zagorje, Trbovlje in Hrastnik v svojih rokah. Zakaj ne prične tukaj premoga kopati ta družba? Pravi se, da zato ne, ker ga ima bližje železnica pri rokah. Tu pa leži shranjeno in čaka in bo čakalo shranjeno, dokler ga drugje ne zmanjka. Na to čakanje še lahko mislimo na stotine let.

Kako bi bilo pomagano ubogemu kmetu v Kanderški dolini in pa okrog trga Vače. Ako bi se na tem mestu pričelo vsaj z 100 delavci premog kopati, ker je komaj $\frac{1}{2}$ pičle ure od Vač. Mladenči koji so se preselili iz kraja na Prusko in v razne premogarske kraje, lahko bi imeli doma dovolj dela in zaslužka. O zimskem času bi lahko še sam gospodar v premogokopu kaj prislužil, da ne bi mu bilo treba se izseljevati.

V okolici se nabajajo travniki, na kojih rase bolje konjska ko goveja krma, lahko bi gospodarji mnogo zaslužili s prevažanjem premoga na železnično postajo. Pomagano bi bilo kmalu vsej okolici. Mladenči ostali bi doma, delali bi radi za nizko mezdo na dan in med tem bi lahko pomagali svojim roditeljem v kmetijstvu in obrnilo bi se lahko na bolje.

Gospodje poslanci, katere Vas smo izvolili in zastopate naše kraje v zbornicah, ali nam morate pomagati, da bi se pričelo kopanje premoga v Kanderšah. Prosila naj bi se ona oblast koja ima v rokah to podzemeljsko blago v svoji lasti ali naj bi se z ozirom na potrebe tega kraja celo prisilila, da prične z delom, če ne v obilici saj v manjši meri. Vaša poslanska moč bi mogoče vplivala na pristojnem mestu, da se nam pomaga in na bolje obrne v splošno korist.

Zavarovalna zadruga.

V kratkem času osnuje se zavarovalna zadruga z namenom, da si zavarujejo nje udje sebe in svojo družino za slučaj onemoglosti za delo in zaslužek, dalje domačo koristno žival za slučaj bolezni in nezgode, ter svoje gospodarske pridelke zoper škodo po toči.

Da bode ta zadruga velikega socialnega pomena za kmetovalce, da bode vsled združenja veliko pripomogla, da si opomore naše kmetsko ljudstvo in se njem zboljšajo časi ter sedajna beda vsaj deloma zgine, to

povdarjati se mi zdi odveč, vsaj so nam v tem dali drugi narodi vže lepe dokaze. Da pa bode zavarovalna zadruga vsakemu pristojna je le mogoče, ako se nastavijo letni zavarovalni prispevki mogoče nizko. In ravno to se je nameravana zadruga postavila za temelj. Ako omenim, da bode znašala zavarovalnina pri oddelku zavarovanja ljudi po kakovosti starosti od 1 do 4 krone na leto, in da dobi zavarovani za slučaj nezmožnosti dela in zaslužka 300 kron letne rente, in če omenim, da znaša letni prispevek zavarovanja živali 1 krono za 100 kron zavarovane vrednosti, ter pri zavarovanju škode po toči, po kakovosti pridelka od 1 do 4 krone za 100 kron zavarovane svote, je pač razvidno, da je pristop omogočen vsakemu. To pa je le mogoče v združenju, le zedinjena moč zamore ustanoviti tako velekoristno podjetje, zato pa upamo, da bodo delali vsi kmetovalci in prijatelji kmeta, da se življenje in delovanje te zadruge vresniči.

Dne 26. aprila t. l. vrši se v „Narodnem domu“ v Celju ob 10. uri dopoldne osnovalni shod, kjer se bode v nameravani zadrugi natančno vse določilo, se pravila odobrila, in odbor izvolil. Na ta shod se vabijo ne-le samo kmetje, nego vsi stanovi brez razločka, kateri so resnični prijatelji kmetškega stanu, saj se gre vstanoviti zadrugo, katere edini namen je, pripomoči našemu kmetu do boljše bodočnosti. Upamo, da bodo ta osnovalni shod posetili rodoljubi z zelo širne naše domovine, ter pomagali vstvariti zavetišče stebru naše domovine, kmet-skemu stanu.

Gospodje, kateri se vdeležijo tega snovalnega shoda in hočejo se tudi vdeležiti skupnega obeda po shodu, kateri pa je vsakemu prost, blagovolijo radi priredbe to podpisaneu javiti vsaj do 20. t. m. Ivan Kač.

Žalec, dne 9. aprila 1900.

Streljanje proti toči.

V 4. številki letošnjega „Kmetovlaca“ je gospod dr. Vošnjak, ki že več let pridno opazuje streljanje proti toči, nasvetoval, naj se konci aprila ali prve dni maja skliče kje na Kranjskem shod, na katerem naj bi se kolikor mogoče pojasnilo streljanje proti toči, kakor se je to lansko jesen zgodilo v Casale-Monferato v Gor. Italiji.

Deželni odbor kranjski je kakor lansko leto tudi letos dovolil 2000 kron podpore za streljanje proti toči, in upati je, da tudi vlada dovoli enak znesek. Vsled tega so se pričele občine zglašati za to podporo ter naročati razne strelne priprave. Toda naročniki se ogrevajo za različne strelne priprave, bije se nekaj boj za priprave Ungerjeve na eni in Greinitzevih nečakov na drugi strani. Pač težko je določiti, katere priprave zaslužijo prednost. Postopati pa moramo v tem prepornem vprašanju kolikor mogoče sporazumno. Tu se gre za izdatek

ter za uspeh. Sedaj šele poskušamo in ne moremo prav nič določenega reči.

Unger proslavlja svoje priprave kot najboljše in najpripravnejše ter graja Greinitzeve, Greinitz pa dela nasprotno. Unger trdi, da se z njegovimi sedaj zboljšanimi nastanki in topiči dosežajo isti ali celo še boljši vspehi kakor z Greinitzevimi 3—4 m visokimi nastanki in 40 cm globokimi topiči, v katere se vsuje vsakokrat 150—180 gr smodnika, dočim Unger vzame le 50—80 gr. Kot nov izumitelj dobrih strelnih priprav je tudi nastopil Rebek iz Celja, ki tudi trdi, da njegove priprave prekose vse dosedanje.

Ker se bo letos na Kranjskem nakupilo mnogo novih priprav, zato je z ozirom na nejasne razmere med temi tvrdkami neobhodno potrebno, da se mi sami osebno prepričamo o dobroti raznih priprav. Podpisanec sem meseca februarja prisostvoval strelnim poskusom z različnimi topiči in nastavki na Štajerskem. Te poskuse je napravila tvrdka Greinitzevi nečaki, in vsi smo se prepričali, da so njih priprave v mnogem prekosile Ungerjeve; poslednji pa sedaj trdi, da so že pri teh poskusih zlorabljali njegove priprave.

Neobhodno potrebno je torej, da si sami naredimo svojo sodbo s poskušnjo raznih priprav na svojih tleh. To smatram za jako umestno tembolj, ker mi je na tem mnogo ležeče, da se res plodonosno nalože velike vsote, ki se bodo letos v ta namen izdale.

Zato se obračam tem potom do vseh čč. gg. vinogradnikov in drugih interesentov na Kranjskem in sosednjem Štajerskem, kakor tudi na Primorskem, s prošnjo, naj se vdeležijo shoda o streljanju proti toči, ki se bode vršil v Krškem, in sicer 2. nedeljo po Veliki noči, t. j. 29. aprila.

Zborovanje bode v šolskem poslopju. Strelni poskusi z raznimi pripravami se bodo vršili na prostem, kjer bo napravljeno posebno strelišče. Strelni poskusi se bodo nadaljevali še drugi in morda tudi tretji dan. Oni gg., ki nameravajo na tem shodu poročati, naj blagovolijo to sporočiti podpisaneu.

Ob enem s temi strelnimi poskusi, se bodo tudi preskušali razni žveplalni mehovi, in sicer v tamošnjih vinogradih.

Fr. Gombač,
dež. vin. potovalni učitelj za
Kranjsko v Ljubljani.

Kmetijske raznoterosti.

Kakšna bo letina? To je seveda že sedaj jako pereče vprašanje naših poljedelcev. Vsled izredno dolge zime je vegetacija letos precej zaostala in tudi spomladanska setev se je vsled neprestanega deževja zakasnela. Ozimina, zlasti rž, je vsled velike moče nekoliko trpela in je menda pšenica še najboljše prezimovala. Že sedaj se mora računati z okolnostjo, da se letošnja žetev zakasni vsaj za štirinajst dni; isto tako tudi košnja.